

Conversar amb la Montserrat Avilés Vilà, de Barcelona, és conèixer una mica més la història recent del nostre país, que ella ha viscut de forma directa en els quaranta anys que compta de professió.

De la seva mà anem, doncs, enrere perquè ens expliqui com va començar: **“A diferència de l'actualitat, quan jo vaig estudiar aquesta era una carrera eminentment masculina, em penso que érem més de mil matriculats i entre ells només deu noies. Vaig acabar l'any 1958 i, després d'una breu col·laboració com a ajudant de càtedra d'Alonso García, em vaig posar a treballar al despatx del meu pare.”** Malauradament, el seu pare va morir molt aviat i ella va optar per tancar el bufet i obrir-ne un de nou amb Albert Fina, que posteriorment es convertiria en el seu marit: **“Al principi fèiem una mica de tot, però poc temps després ja ens vam especialitzar en dret laboral, que és el que més ens agradava a tots dos.”** Hi ha un incís, però, en aquesta especialització perquè també han portat casos penals: **“Vam haver de tocar casos d'aquest tipus perquè el Tribunal d'Ordre Públic sovint processava i condemnava els nostres clients.”**

Avui, la Montserrat és fidel als seus inicis i continua a primera línia portant encara casos només de treballadors: **“Políticament no hi ha dubte que les coses han canviat. Ara hi ha dret de vaga, d'associació i de reunió, i jo ho agraeixo molt, entre altres coses perquè jo mateixa vaig ser processada per reunir-me il·legalment al despatx, però penso que les lleis encara no tenen prou en compte el treballador.”** I segueix: **“S'han perdut molts drets dels treballadors i la contraprestació de la major llibertat no ajuda prou. Tenim per exemple tot el problema dels contractes de treball temporal. Aquí els sindicats no són tan forts com a la resta d'Europa i, encara que allí tenen conflictes semblants, reben unes compensacions que a nosaltres encara no ens han arribat.”** Continuant amb la seva tasca com a laboralista, li assenyalam que considerem molt important l'acte de conciliació entre les parts: **“Sempre he tingut molt clar que el que es pot solucionar un mateix és millor que no ho deixi solucionar a un jutge, que no coneix tan bé l'assumpte. De totes maneres, aquest aspecte va donar lloc a moltes discussions durant la dictadura. Els despatxos laboralistes fèiem una mica la tasca dels sindicats prohibits, i en les múltiples reunions que teníem amb obrers ens era molt difícil fer-los entendre que la conciliació era positiva.”** I afegeix: **“Els l'entenien com una manera d'acceptar els plantejaments del règim, i ara m'agrada molt sentir a dir que és una paraula bonica, veig que vam aconseguir que canviés la idea que se'n tenia.”**

Tornem enrere de nou perquè la nostra lletrada ens expliqui com va viure aquells setze anys d'exercici encara sota la dictadura del general Franco, i la també difícil transició posterior: **“Van ser anys de molta por, por de no sortir-nos-en a nivell de despatx, però també i sobretot por provocada per les pressions que rebíem del règim. Una vegada la policia va entrar armada al despatx i va detenir tothom que hi havia, i en moltes altres ocasions teníem un agent a la porta del carrer esperant algun client per detenir-lo. Vam viure una època molt conflictiva.”** A mitjans dels seixanta van començar a tenir contacte amb el sindicat Comissions Obreres i van continuar portant casos de particulars: **“Hi ha despatxos que van néixer a l'emparedat d'un sindicat o d'un partit polític, però aquest no va**

ser el nostre cas.” Recorda, per exemple, amb angoixa, la mort de companys seus a Atocha: **“Va ser una nit terrible, perquè ens trucaven companys dient-nos que després tocaria als de Barcelona, i que potser fariem bé preparant-nos per marxar. Però, de mica en mica, ens vam anar asserenant i vam continuar amb el despatx obert.”**

Tres processos que van acabar amb presó de dos mesos són suficients per entendre què significava la feina dels advocats que en aquell temps van treballar en defensa dels treballadors i de la llibertat: **“La primera vegada ens van agafar junt amb molta gent de Seat; l'altra per una circular informativa als nostres clients -però vam recórrer la sentència al Suprem i ens van absoldre en una sentència molt política-, i la darrera per l'Assemblea de Catalunya, on havíem anat a explicar els processos anteriors.”** El fet d'estar en llibertat provisional i la negació a pagar una fiança, van portar la Montserrat i el seu marit a la presó: **“Hi vam estar dos mesos, el meu marit a la Model i jo a la Trinitat, una presó que aleshores estava vigilada per monges. La sensació pitjor és segurament la d'aïllament, la de sentir-te absolutament fora del món.”** La seva filla, de nou anys, els va visitar a la presó en un munt d'ocasions, i la nostra advocada recorda que una de les vegades es va negar a veure-la si no podia parlar-li en català: **“Finalment van decidir que, mentre jo parlés amb ella, ens escoltaria una monja que entenia la nostra llengua per estar segures de què li deia.”**

La Montserrat va ser la primera dona de l'Estat espanyol membre de la junta de govern d'un col·legi d'advocats: **“Vaig entrar a la Junta l'any 1962 amb la candidatura de Frederic Roda Ventura, i després me'n vaig desvincular fins ara que a les darreres eleccions vaig tornar a presentar-m'hi.”** La tasca d'aquesta institució sempre li ha agradat i ens explica el perquè: **“La vida del despatx m'ha absorbit molt, però penso que no hem d'oblidar la tasca pública que té el Col·legi, una tasca que penso que val molt la pena fer, i d'altra banda hi ha una tasca de renovació de l'advocacia important.”**

Malgrat que les lleis han canviat bastant des que ella va començar a exercir, considera que en el tema de la dona encara existeix la discriminació: **“Ja no ens trobem amb una llei que digui que les dones han de cobrar menys fent la mateixa feina que un home, però sí que trobem feines específicament femenines amb unes determinades remuneracions i dones que ocupen els llocs que progressivament els homes van abandonant. Penso que en aquest aspecte encara queda molt per fer.”** Des del seu punt de vista, tanmateix, hi ha una altra qüestió molt important i que no sempre tenim en compte, la dialèctica entre la legislació i la societat: **“Hi ha lleis que la societat no vol i per això queden superades, i altres en què la llei és fins i tot més progressista que la pròpia societat i la fa avançar. És un tema que em sembla molt interessant.”**

Aquesta advocada que explica als seus clients que la llei i la justícia haurien de coincidir sempre, però que molt sovint no ho fan, considera que l'honestetat, la lleialtat i el sentit comú són les virtuts bàsiques d'un professional del dret. Ens diu que amb el seu marit tenien una mateixa manera de veure la vida, i aquesta és la que van saber transmetre als seus fills, i la que ens ha sabut transmetre en aquesta xerrada tan agradable que hem mantingut.

**“Hi ha lleis que
la societat no vol i per
això queden superades,
i altres en què
la mateixa llei
és més progressista
que la pròpia societat”**

Montserrat Avilés - Barcelona (Barcelonès)